

Олійник О. А., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В. Б., к.і.н., доцент

ДО ПИТАННЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ У ПЕДАГОГІЧНІЙ СФЕРІ

Конфлікти, що виникають між особами в педагогічній діяльності, розв'язати без спеціальних знань, уміння розпізнати їх джерела, природу, суть, вдається не завжди. Часто суперечності та непорозуміння загострюються, нагнітають конфліктогенність, зумовлюючи неадекватну поведінку учасників, знижують ефективність професійної діяльності.

Слід зазначити, що в навчальному закладі невід'ємною складовою є педагогічний конфлікт, в якому велике значення має його структура, сфера та динаміка, а також конфлікт у взаємодії «викладач – студент», конфлікти викладачів один з одним та конфлікти між викладачами та адміністрацією. Конфлікт виникає не одразу, початком його буває інцидент, непорозуміння, коли ще немає відкритого протистояння, наявні лише невдоволення, нестриманість студентів. Такі ситуації мають бути контрольовані, бо нерідко студенти трактують таку ситуацію як конфлікт. Якщо викладач не усвідомить цього і вчасно не внесе коректив у ситуацію, вона може набути деструктивного характеру.

Все це свідчить про виключну роль викладача у конфлікті, тому що навіть за найнапруженішої ситуації викладач мав би пам'ятати мудрість: «Перш ніж грюкати дверима, подумай, як зайдеш знову до аудиторії!» [2, с. 154-157].

Щодо самої поведінки викладача у конфліктній ситуації. Для ефективного подолання конфліктної ситуації викладачеві необхідно обрати поведінку, враховуючи власний стиль, стиль інших, втягнутих до конфлікту людей. Якщо ж звернутися до психолого-педагогічної науки, то можна виокремити п'ять стилів поведінки в конфліктній ситуації.

1. Це активний, майже агресивний наступ, намагання вирішити конфлікт, ігноруючи інтереси інших осіб. Виявляється в діях, задоволенні своїх інтересів на шкоду іншим учасникам конфлікту.

2. Уникнення, що пов'язане з намаганням відсунути конфліктну ситуацію якомога далі, сподіваючись, що все вирішиться само собою. Часто при цьому послуговуються тезою, що «поганий мир кращий за добру сварку». Проте захоплення стратегією уникнення може призвести до втрати особистісних позицій у колективі [1, с. 61].

3. Пристосування, за якого людина діє, не відстоюючи своїх інтересів.

4. Співробітництво – прагнення разом підійти до ефективного вирішення ситуації, конфлікту з урахуванням інтересів, потреб обох сторін, пошук взаємовигідних умов і шляхів досягнення порозуміння. Крім того, обидві сторони повинні вміти пояснити свої бажання, висловити свої потреби, вислухати одне одного, виробити альтернативні варіанти дій [3, с. 67].

5. Компроміс, що виявляється у намаганні не загострювати ситуації у конфлікті за рахунок взаємних поступок інтересами. Він схожий на співробітництво, але його досягнення відбувається на поверхневому рівні стосунків. Партнери не враховують глибинних потреб, інтересів, а задовольняються зовнішньою стороною поведінки.

Щодо способів вирішення цього виду конфлікту, то вони відомі і доступні кожному – це ніжність, гумор і жарт. У більш складних ситуаціях педагоги вдаються до компромісу, роблячи поступки, або самі проводять аналіз, прагнучи розібратися в собі і своїх вчинках, і тільки у виняткових випадках використовують примус.

Педагог не повинен сприяти конфліктам і йти на їх розгортання, якщо він не володіє технологією вирішення конфліктів [4, с. 35]. Педагог повинен уміти успішно використовувати кожен зі стилів вирішення конфліктної ситуації. Враховувати, що студенти з важкими рисами характеру (збудливістю, образливістю, надмірним потягом до самоствердження), потребують збільшеної уваги до себе. Тому демонстрація педагогом миролюбних намірів є ефективним засобом погашення конфлікту.

Таким чином, найбільш апробованими психологічними технологіями розв'язання конфліктів у зазначеній сфері є: виявлення реальних причин конфліктів; визначення проблеми конфлікту; виявлення реальних і прихованих учасників конфлікту; аналіз, визначення частоти й тематики інцидентів; подолання конфліктної ситуації, яка передбачає вирішення нагромаджених суперечностей, які містять у собі причину конфлікту; подолання інциденту тощо.

Література

1. Гришина Н. В. Психология конфликта / Н. Гришина. – СПб.: Питер, 2008. – 544 с.
2. Калошин В. Педагогічний конфлікт: причини, способи розв'язання / В. Калошин // Поч. школа – 1999 – № 5 – С. 5-7.
3. Козарь К. Основні причини конфліктів в педагогічному процесі // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції до Дня науки. – К.: Комп'ютерпрес, 2013. – 600 с.

4. Герасіна Л. М. Проблеми правової конфліктології: феноменологічний, гносеологічний та праксеологічний аналіз: Монографія / М. Панов. – Х.: Право, 2004. – 112 с.

УДК 37.014.5:0016«312»(043.2)

Присяник Н. В., студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: **Макеєва О. М.**, старший викладач

СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ПОНЯТТЯ «ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА»

В межах окремих держав політичне життя найбільшою мірою проявляє себе як система, а політична система найповніше проявляє свою головну функцію – суспільної інтеграції. Актуальність даної теми полягає у розвитку та становленні політичної системи суспільства у зв'язку з сьогочасними подіями в державі. Метою моєї роботи є всебічне та ґрунтовне вивчення поняття «політична система суспільства» та аналіз суспільних відносин, які виникають у даній системі.

Поняття «політична система суспільства» запроваджене відносно недавно – на тому етапі історичного розвитку, коли поряд із державними інституціями почали діяти політичні партії, громадські об'єднання, рухи. Заслуга розробки поняття належить двом класикам політологічної думки – американсько-канадському політологу Д. Істону, відомому своїми книгами «Політична система», «Рамки політичного життя», написаними в 50-60-х роках ХХ століття, та не менш знаному американському політологові цього ж періоду Г. Алмонду. Суть підходу Істона полягає в розгляді політичної системи під кутом зору її складових підсистем, вивченні сукупності взаємодій і взаємозв'язків, які виникають всередині її. Тому він трактує політичну систему як «систему взаємодій структурних елементів, за допомогою яких у суспільстві авторитарно розподіляються цінності». Алмонд Габріель більше уваги приділяє загальним характеристикам, вивченню входів і виходів й зворотних зв'язків, які встановлюються між політичною системою та навколишнім середовищем [1, с. 110].

Важливо при вивченні цього поняття врахувати думку професора, доктора юридичних наук, заслуженого юриста України О. Ф. Скакун. Вона розглядає політичну систему суспільства, як упорядковану на засадах права систему всіх політичних явищ, що функціонують і взаємодіють (або протидіють) у суспільстві з метою завоювання, утримання або участі у політичній владі [2, с. 561].